

סרטים

מי זה זאנוסי?

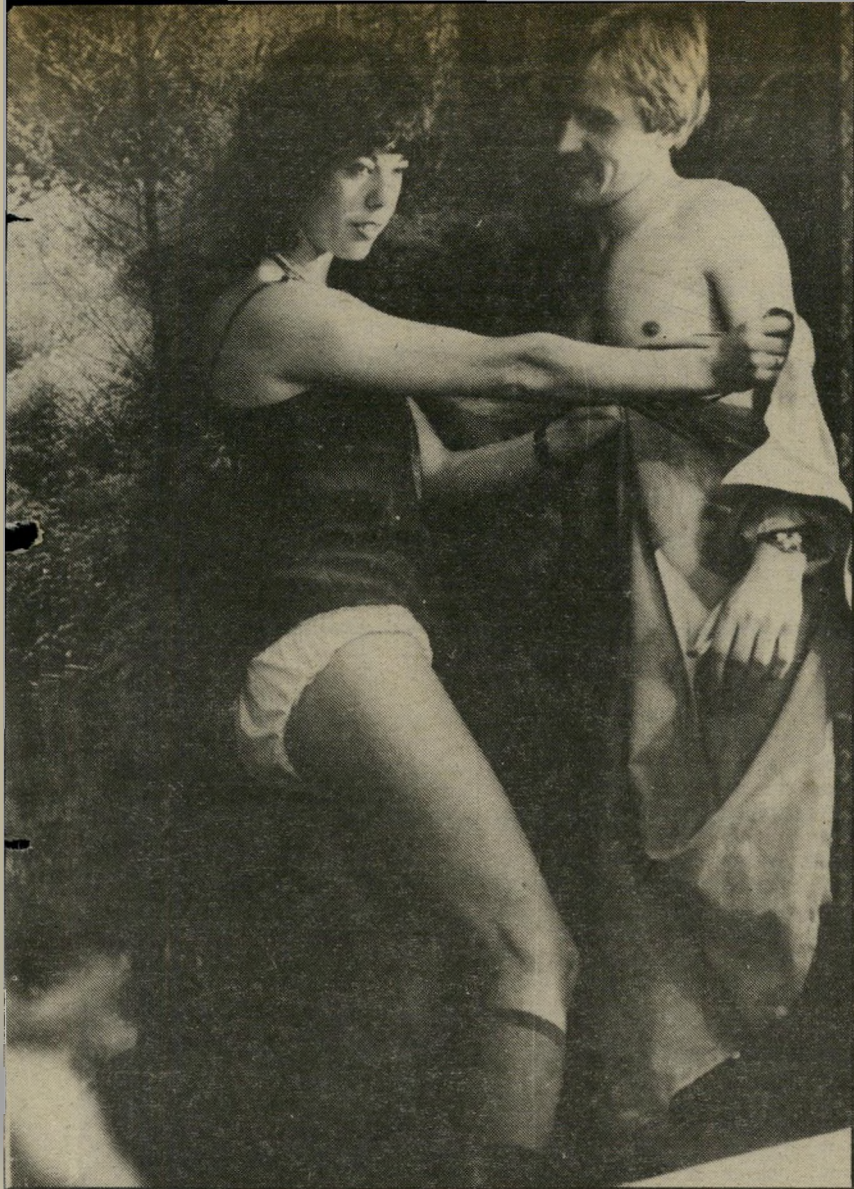
קצת מוזר לחשוב שמסיבת הנישואין הוא הסרט הראשון של ק'זיסטוף זאנוסי, שמוצג בישראל. מוזר, מפני שזאנוסי נחשב זה מכבר אחד הקולנוענים החשובים באירופה. סרטיו מוצגים בפסטיבלים הגדולים ביותר וזוכים בפרסים רבים. באחרונה אף מונה ראש איגוד הקולנוענים בפולין, במקומו של אנדריי ואידה. למרות שהוא מבלה את רוב עיתותיו במערב. התייגות ההפצה הישראלית מזאנוסי מורה עוד יותר, כאשר בודקים את הסרטים שהוא עשה, סרטים העוסקים בדרך-גלל כמעמד הבורגני, בבעיות שאמנם מתייחסות לפולין, אבל אפשר למצוא רוגמתן בכל מקום אחר בעולם, ובדמויות שאינן כלי-כך שונות מן הטיפוסים המטיילים בהרובות תל-אביב.

בסכין חדה. שעה שוואידה, לדוגמה, עושה סרטים פוליטיים בוטים וחריפים ומשתמש בסגנון קולנועי מלא וגדוש הגזמות והפרוות מכוונות, זאנוסי הוא חסיד האיפוק, העירון, הדיוק והקפדנות. תנ"ת המצלמה משרתת מטרת מוגדרת מאוד, כאשר שילוב של מישפט קולנועי ארוך ומפותל, המלווה בתנועת מצלמה שגם היא כואת, עם רפליקות קצרות וחריפות, ודיאלוגים ציניים יוצרים שפה מרתקת לעין ולאוזן.

כחוגי המיקצוע נחשב זאנוסי השכלתן של הקולנוע הפולני. הוא איש שמנתח כל מצב וכל דמות בסכין חר של כירורג, ובודק את הקרביים של הנפש כאותה גישה מדעית שמאפיינת מנתח מוח. גם אם הוא אוהב הרמויות שהוא מעלה על המסך או סולר מהן, אין הוא מניח לרחשי ליבו להמתיק כהוא זה את הגלולות המרות שהוא מאכיל בהן.

כריסטין פול-סודלסקי בתפקיד אורחת שבאה למסיבת הנישואין פחד מפני החיים

כריסטין פול-סודלסקי ב"מסיבת הנישואין" של קזיסטוף תחליף למוסר

וכך, בררך ההיגיון הצרוף, הוא מגיע בסופו של דבר למסקנות שהן קודרות אולי יותר מן המסקנות של ואידה. ואידה רואה פגמים במיכנים החברתיים, ואילו זאנוסי עצמו מתייחס לפגמים העמוקים שקיימים בתוך האדם עצמו. המיבנה

שחקנית מוגדה ירושינובה פחד מפני המחור

החברתי אינו, אלא מנוף שכעורתו נחשפים הפגמים הללו בפני כל. לגישתו לאמנות הולמת את ההכנה שעבר לפני שהיה לכימאי. מאחר שכתיב הספר לקולנוע כלודו אינו מקבל אלא סטודנטים שהם בעלי תואר ראשון, למד זאנוסי פסיקה ופילוסופיה לפני שהגיע לקולנוע. אולי משום כך נראים סרטיו כניתוחים מדעיים מרובי-קיים של בעיות מוסר, ואולי להיפך — איבחון האספקטים המוסריים שבבעיות המדעיות.

בין מדע ומוסר. מבית-הספר לקולנוע "שוחרר" כפי שהוא מגדיר זאת, "משום ששכרו כי המוג של הנטיית הטבעיות שמצאו בני אינם הולמים איש קולנוע". אבל מאחר שסרט קצר שהספיק לעשות שם, בשם מותו של איש מן הפרובינציה זכה בסדרה שלמה של פרסים בינלאומיים, הוא מצא לעצמו עד מהרה עבודה עבור הטלוויזיה הפולנית.

בגיל 30 הוא סיים את סרטו העלילתי הארוך

העולם הזה 2420

אורח שוודי שאיננו אינגמר ברגמן

אלא גם מיישם את מחשבותיו באיטיות.

לגנוב מ"הבימה"

סקארסגארד, שזרוא נשוי ואב לשלושה ילדים הוא חבר קבוע בלהקת התיאטרון הממלכתי של שוודיה. לכאורה זה היה צריך

שחקן סטולאן סקארסגארד לא לתקן את המלט

לגרום לו סיפוק רב, למעשה יש לו הסתייגות שצמעות מוכרות מאוד בארץ. בגלל החוקים הסוציאליים, ברגע שתיאטרון שזכר שירותיו של שחקן הוא הופך חבר קבוע של הלהקה ואי-אפשר עוד להיפטר ממנו, הוא אומר. לא שהוא נגר תוקים סוציאליים, אבל באמנות

מדינות מתוקנות, בתעשיית קולנוע מפותחת בעלת הכוונה מיסודית גרידא, מי שהיה זוכה בפרס המישחק בפסטיבל סרטים חשוב כמו פסטיבל ברלין, היה מוצף למחרת היום בהצעות קוסמות מכל הכיוונים.

סטולאן סקארסגארד זכה כפרס הזה לפני שנתיים עבור הופעתו בסרט סוון. למעשה היה זה אחד הפרסים המעטים באותה השנה שלא היה עליהם ויכוח. הוא הצליח לגלם רמות של צעיר גמלתי וכבד-פה. שוטה-הכפר הדיש ויפה-הנפש, בעוצמה ובאמינות כואת, שכאשר פוגשים אותו פנים אל פנים, קשה להאמין ששפתו העליונה אינה שסועה, שהוא אינו מגושם ומגמגם, שהוא אפילו צעיר, נאה, תמיד ועומד לשחק את המלט בטלוויזיה השוודית, בעוד זמן קצר.

ובאמת איך זה שמאו סוון לא הופיע אלא בסרט אחד בלבד, שנעשה כקניץ האחרון עלידי האנס אלפרדסון, בימאי סוון?

אני מעדיף ללכת צעד אחרי צעד, בניחותא, לא לרוץ. חוץ מזה אני אוהב את התיאטרון, חורתי להופיע על הבימה, החוויה שמעניקה לי הבימה זה משהו שאי-אפשר למצוא בקולנוע, יש ריגוע קסם מיוחדים שנוצרים בין השחקן והקהל באולם, קשר שהוא קשור חי ותוסס, ורגעי קסם אלה חסרים בקולנוע. שם צריך לתפוס את ההשראה הריקעית ברגע שהמצלמה מכוונת אליך, אין אפשרות לחזרה מתמשכת כמו בתיאטרון.

כדי להופיע בתפקיד סוון, היה סקארסגארד צריך להקדיש מדי יום לפחות שעה לאיפור, וכדי למצוא את הקווים המאפיינים את הרמות, ואת הביטוי הפיסי של הקווים הללו, כפי שהיו צריכים לבוא לידי ביטוי בהופעתו, היה וקוק לחצי שנה של תהורים, רציני שהוא ייראה הרבה יותר גדול ממני, יותר חזק ממני, ולכן השתדלתי לנעו באיטיות ובכבדות, להתאים את התנהגותי החיצונית לזו של אדם אשר לא רק חושב לאט.